

Antoni Grygorczyk

ps. "Hall"

Urodzony ^{15.03} 1920 r. w Białymstoku z w rodzinie rzemieślniczej jako syn Antoniego ~~inżyniera~~ piekarsza i Leokadii Wągenplec. Po bankructwie firmy ojca, razem z rodziną przenosi się do Wilna i kontynuuje naukę w Szkole Powruchowej nr 14 na ul. św. Anny.

W latach 1935-1939 uczęszcza do Powiatowego Gimnazjum elektrycznego na Łazewcu w Wilnie, którą kończy w grupie pierwszych absolwentów w czerwcu 1939 r.

W tym okresie jest harcerzem 8 drużyny im. Bolesława Chrobrego z funkcją zastępczego, a także przechodzi przeszkolenie w Szkolnym Przystosowaniu Wojskowym. Od 1936 r. zostaje członkiem nielegalnej politycznej organizacji młodzieżowej Obozu Narodowo-Radykalnego (ONR-u), widząc w programie Obozu możliwość walki ze złem i niesprawiedliwością społeczną.

Jako członek ONR-u uczestniczy na zebraniach, odczyty i dyskusje, bierze udział w szkoleniu, nauce o broni, zachowaniu się w śledztwie, co wykorzystuje później w konspiracji. Poznaje szerokie środowisko wileńskiego Obozu a także przyjezdnych uczestników działań z Bolesławem Piaseckim, Zygmuntem Dziarmagą - działającym, założycielem i redaktorem nielegalnej "Sztafety" a potem "Falangi". Jest

organizatorem szkolnej komórki ONR-u w swoim gimnazjum, pracuje ^(sam.) (czyniła działalność polityczną).

Krótki okres pracy zawodowej rozpoczyna w Wydziale Administracji nr 2 w Rembertowie, z chwilą rozpoczęcia wojny 1939r zostaje ewakuowany, po odbiciu transportu kolejowego już w syjonie litewskiego Marz. powraca przy liczących przygotowań do rodziny w Wilnie.

W listopadzie 1939r rozpoczyna działalność konspiracyjną. Składa przysięgę na rolę S.Z.P. i objmuje dowództwo nad drużyną młodzieżową w składzie której są koleżanki z ONR-u szkolnego. Rozpoczyna z drużyną szkolenie na młodzieży ul. c/oś. w Podziemnej Szkole Podchorążych ^{narodowców} (w której wykładowcami są oficerowie W.P. a wśród nich późniejszy oficer III Brygady AK kpt Gracjan Fróg "Szerbice").

"Halla" nadal działa w O.N.R., w grudniu 39r podlega niudang podrobz jako kurier do centrali Oboru w W-ine, aresztowany przy przekraczaniu granicy litewsko-rosyjskiej w pobliżu Stasis, ~~nieko z transportu~~ przewiezony przez NKWD do Mińska, ~~nieko z transportu~~ i powraca do Wilna.

W czasie sowieckiej Litwy pracuje jako towarzysz w zakładach mechanicznych na Żurawynie, utrzymuje rodzinę i braci po aresztowaniu i deportacji
ojca.

W tym czasie zawiera okresowo działalność konspiracyjną, i w O.N.R.

Dowodzimy przez polski plakat "Maurycjusz" "Tazoh" 1947. 12.

Po wyjściu niemieców "H" wraca do konspiracji z grupą młodzieży Stronnictwa Narodowego w ramach powołanego przez Stronnictwo konspiracyjnego 1 Pułku Pancernego im. Bolesława Chrobrego pod dowództwem kpt. dygnmunda Dziar- magi działającego "Jędr". Otrzymuje przydział do II kompanii

Jako żołnierz tego pułku kierowca na rezerwie z zakresu dywersji, sabotażu i wywiadu. Na polecenie przełożonych podejmuje pracę tokarską w Wojtkowych Warsztatach Samochodowych przy ul. Holenderskiej. Przewodzi tam wywiad, zbiera informacje o znaczeniu wojtkowym od kierowników z przygotowanych tras, ewidencjonuje znaki rozpoznaw- cze, z kolegami sabotuje prace remontowe pojazdów.

W marcu 1942 z polecenia dowódcy zmienia pracę i zostaje zatrudniony na lotnisku w p. Bombonliu przy budowie bazy paliwowej i montażu rurek. Wykorzystuje kontakty z majorem Niemcem przewodzi nadel wywiad, zbiera dane dot. stanu parku samolotowego, oznakowa- nie, rozmieszczenie zbiorników i tras rurek. Doda- kowo współdziała w inwigilacji kolaborantów, m. in. redaktora Ancewicza.

"H" wkrótce zdekonspirowany, ostrzeżony przez sąsiadów o kotle w jego mieszkaniu, unika aresztowania przez Gestapo. Otrzymuje rozkaz od d-ty pułku "Józefa" opuszczenia Wilna z przydziałem dalszej pracy konspiracyjnej do "Wachlarza" na V Odcinku ~~na~~ terenie pow. brastawskiego, dowodzonego przez mjr. Leona Koplewskiego "Bermian".

Mieszka tam w miejscowości Żuryni nad jez. Illujsa. W miuchycasie zostaje awansowany ~~do stopnia~~ na kpr pchor. W "Wachlarzu" a potem w Kedywie obwodów Przasław, "H" jest od czerwca 42r do grudnia 43r. W tym czasie jest żołnierzem patrolu ~~bojowego~~, dywersyjnego, bierze udział w akcji torów kolejowych w rejonie Świan Szawinska, Turmont i w Krastawce. Szkolony w ministerstwie przez c.e. szkoleń wancerskich porożujących żołnierzy w dywersji, odwiecając wiejskie zasienki. Jest też kurierem pomiędzy komendą obwodu a Okręgiem AK. "H" w czerwcu 1943r żeni się i zakłada rodzinę.

Z końcem grudnia 1943r zostaje oduktany przez d-ty pułku "Józefa" i wiełony do partyzanckiego ~~Oddziału~~ Brygady "Pryszani" dowodzonej przez por. Pawła "Stomina" "Piota", działającej w rejonie Świan na północ od Wilna. Tam zostaje d-ty drużyną minorów i rozpoczyna szkolenie drużyny w plutonie

por. Stanisława Czaputowskiego „Czeno”. Wkrótce „H” bierze udział w akcji bojowej brygady w zdobyciu i likwidacji posterunku policji litewskiej w Dubienie.

Wkrótce potem brygada zostaje przeniesiona na południe od Wilna i wcielona jako kompania do VI Brygady AK kpt. Aleksandra Borysaka „Tonko”. „H” otrzymuje przydział do 3 plutonu, bierze udział w zdobyciu posterunku ~~w kotłowni~~ niemieckiego w Kolesnikach a następnie w ciężkiej walce z oddziałem niemiecko-litewskim pod wioską Konianą wiosną 44r.

Ze względu na odległość od Wilna regionu działania VI Brygady ~~jest~~ powoduje że „H” ze swoim oddziałem nie ~~został~~ bierze udziału w operacji „Ostra Prama”.

Po 17 lipca Brygada zostaje rozformowana w Puszczy Rudnickiej. „H” przedostaje się do Wilna do matki by potem wyruszyć do swojej rodziny w Brastawskie, dokąd dociera po wielu przygodach. Tam niezwłocznie zostaje ~~przez NKWb~~ ~~am-~~ ~~to-~~ ~~wa-~~ ~~ny~~. W czasie przemieszczenia do NKWb w Brastawiu przez ~~po~~ milicjanta z Mierzan, ucieka. Po krótkim pobycie w Turmontach, dokąd sięga

verte

rodzinę przenoszą się do Wilna. Pracuje jako tokarz
w parauozowni, co daje mu zwolnienie ze służby w
wojsku. W związku z całą rodziną ^{ona z matką i} repatriuje się do
Polski. W tym czasie otrzymuje wiele pomocy, głównie
z potrzebnymi dokumentami od ks. Jana Matulewicz.
Porozkthow osiedla się w Ściebodzinie i pracuje na
PKP - Odcinek Sygnatocy jako mechanik, potem
w 1946 przenosi się do pracy w PKP w Olsztynie, gdzie
pracuje na różnych stanowiskach. ~~Pracuje~~

W 1980r przechodzi na emeryturę. Jest członkiem
~~Odznaczony~~ organizacji Kombatantów z POW od
1976r i s. zw. Zof. AK od 1990r. Utrzymuje stałe
kontakty ze środowiskiem b. narodowców, współ-
działa w utrwalaniu pamięci o działalności AK
na Ziemi Wileńskiej, po prostu umieszczanie w
hoseidach tablic.

Odznaczony Krzyżem Partyzanckim i odznaczony
„Pracującego Kolarza”.

Źródła.

1. Relacja własna
2. Wzrost chlebowarki „Wachlarz”
Instytut Wyd. PAX ~~19~~
W-wa 1985.

Opracował

f